

Щур К. О.,
студент 3 курсу, ФММ
КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ

Глущенко Я. І.,
к.е.н., доцент каф. МЕ,
КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ

FEATURES OF INTELLECTUAL PROPERTY PROTECTION IN INTERNATIONAL ECONOMIC POLICY

Ця стаття розглядає важливість захисту інтелектуальної власності в сучасному світі, де інновації та технологічний розвиток є ключовими факторами економічного зростання та конкурентоспроможності. Інтелектуальна власність включає в себе права на результати розумової діяльності, такі як винаходи, промислові зразки, товарні знаки та авторські права. Стаття також звертає увагу на взаємозв'язок між інтелектуальною власністю та міжнародною економічною політикою. Одна з основних проблем, пов'язаних з захистом інтелектуальної власності в міжнародній економічній політиці, полягає у різниці між правовими системами різних країн та недостатній координації між механізмами та інструментами захисту, які використовуються різними країнами. Автор також звертає увагу на те, що домовленості про захист інтелектуальної власності можуть бути важкими для виконання в країнах з низьким рівнем розвитку та недостатньою юридичною культурою.

Ключові слова: захист інтелектуальної власності, інновації, технологічний розвиток, економічне зростання, конкурентоспроможність, права на результати творчої діяльності, промислові зразки, товарні знаки, авторські права, міжнародна економічна політика, регулювання міжнародної

торгівлі, координація між різними механізмами та інструментами захисту інтелектуальної власності, правові системи різних країн, недостатня юридична культура, домовленості.

This article examines the importance of protecting intellectual property in today's world, where innovation and technological development are key drivers of economic growth and competitiveness. Intellectual property includes rights to the results of intellectual activity, such as inventions, industrial designs, trademarks and copyrights. The article also draws attention to the relationship between intellectual property and international economic policy. One of the main problems related to the protection of intellectual property in international economic policy is the difference between the legal systems of different countries and insufficient coordination between the mechanisms and tools of protection used by different countries. The author also draws attention to the fact that agreements on the protection of intellectual property can be difficult to implement in countries with a low level of development and insufficient legal culture.

Keywords: *protection of intellectual property, innovation, technological development, economic growth, competitiveness, rights to the results of creative activity, industrial designs, trademarks, copyright, international economic policy, regulation of international trade, coordination between various mechanisms and tools for the protection of intellectual property, legal systems of various countries, insufficient legal culture, agreements.*

Захист інтелектуальної власності стає все більш важливим у сучасному світі, де інновації та технологічний розвиток стали ключовими чинниками економічного зростання та конкурентоспроможності. Інтелектуальна власність – комплекс прав на результати розумової діяльності людини в науковій, художній, виробничий та інших сферах, які є об'єктом цивільно-правових відносин у частині права кожного володіти, користуватися й розпоряджатися результатами власної інтелектуальної, творчої діяльності [1].

Інтелектуальна власність і міжнародна економічна політика мають глибоку взаємодію і взаємозв'язок. Інтелектуальна власність включає в себе права на винаходи, промислові зразки, товарні знаки, авторські права та інші права на результати творчої діяльності. В Україні щорічно подається досить велика кількість заявок на об'єкти промислової власності, а саме на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торгівельні марки (рис. 1).

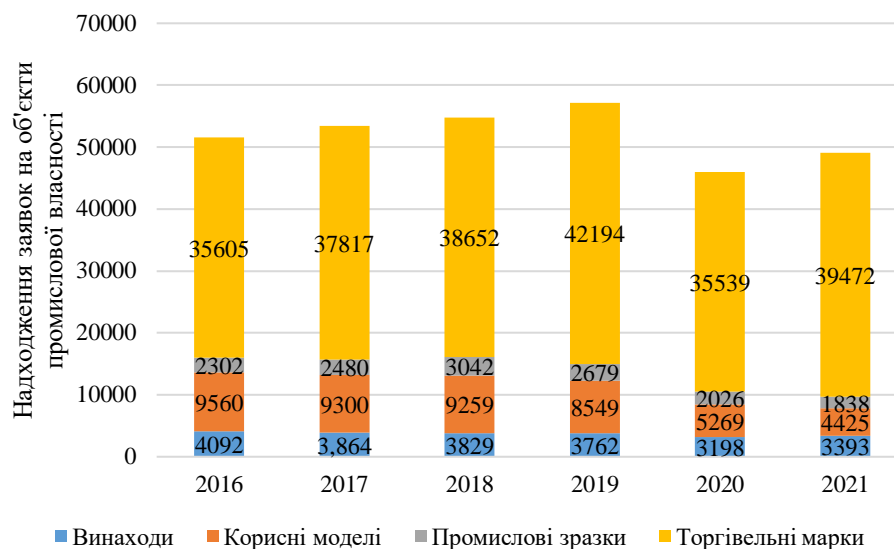

Рис.1. Динаміка надходжень заявок на об'єкти промислової власності
(побудовано авторами на підставі даних [1, с. 8; 2, с.5])

Слід зазначити, що захист інтелектуальної власності визначається законодавством країни, де вона зареєстрована. В Україні захист інтелектуальної власності визначається законодавчими актами, зокрема:

- Закон України "Про авторське право та суміжні права" від 23.12.1993 № 3792-12;
- Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" від 15.12.1993 № 3689-12;
- Закон України "Про охорону прав на промислові зразки" від 23.12.1993 № 3688-12;
- Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 10.06.1993 № 3116-ХІІ;

- Закон України "Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем" від 15.04.1994 № 76/94-ВР.

За визначенням Є.Є. Веденєєва, міжнародна економічна політика являє собою сукупність засад, економічних методів та інструментів, за допомогою яких уряди держав здійснюють регулювання міжнародної торгівлі та інвестицій, тим самим впливаючи на внутрішнє і зовнішнє функціонування національних економік [3, с. 65]. Таким чином, правила інтелектуальної власності стають частиною міжнародної торгівлі і відносин. Наприклад, Всесвітня організація торгівлі (ВОТ) займається регулюванням правил інтелектуальної власності на міжнародному рівні.

Для багатьох країн інтелектуальна власність є важливою складовою економіки, оскільки це є одним із джерел інновацій та технологічного прогресу. Тому, міжнародна економічна політика повинна враховувати важливість захисту прав інтелектуальної власності для економічного розвитку країни.

З іншого боку, інтелектуальна власність може бути використана як інструмент торгівлі та впливу на міжнародну економіку. Наприклад, компанії можуть використовувати права інтелектуальної власності як засіб для відстоювання своїх інтересів у торговельних переговорах.

Особливості захисту інтелектуальної власності в міжнародній економічній політиці полягають у складних взаємозв'язках між країнами, різноманітність правових систем та рівнів розвитку економік, а також у розмаїтті механізмів та інструментів захисту інтелектуальної власності.

Одна з основних проблем, пов'язаних з захистом інтелектуальної власності в міжнародній економічній політиці, полягає у тому, що правові системи різних країн можуть відрізнятися за своєю структурою та застосуванням законодавства. Це може призвести до непорозумінь, конфліктів та труднощів у виконанні міжнародних домовленостей та угод.

Ще однією проблемою є недостатня координація між різними механізмами та інструментами захисту інтелектуальної власності, які

застосовуються різними країнами. Це може призвести до неоднакового захисту прав інноваторів та до нерівності у конкурентних умовах для різних країн.

Одним зі способів забезпечення належного захисту інтелектуальної власності є укладення міжнародних угод та домовленостей, таких як Угода про торгівлю інтелектуальною власністю (TRIPS) [4, с. 86]. Ці угоди допомагають стандартизувати правила захисту інтелектуальної власності та забезпечувати їх виконання у всіх країнах-учасниках.

Однак, на практиці, домовленості цієї природи можуть бути важкими для виконання, особливо у країнах з низьким рівнем розвитку та недостатньою юридичною культурою. Тому, окрім укладення міжнародних угод, важливим є також підвищення свідомості та навчання в галузі захисту інтелектуальної власності у всіх країнах, а також забезпечення ефективного захисту прав власників інтелектуальної власності в національних правових системах.

Крім того, у сучасному світі все більшою проблемою стає порушення прав інтелектуальної власності в Інтернеті. Це створює нові виклики для міжнародної економічної політики в галузі захисту інтелектуальної власності, так як потребує розробки нових механізмів та інструментів захисту, які були б ефективними в умовах цифрової економіки.

Отже, захист інтелектуальної власності є важливим елементом міжнародної економічної політики. Особливості захисту інтелектуальної власності в міжнародній економічній політиці включають: міжнародні домовленості, законодавство, моніторинг та виконання, технологічні засоби. Ці заходи сприяють розвитку наукових досліджень та інновацій, а також забезпечують рівні умови для економічного розвитку країн.

Список використаних джерел:

1. Богородова Ю. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс] / Юлія Богородова // ВУЕ. – Режим доступу: https://vue.gov.ua/Інтелектуальна_власність

2. Річний звіт 2020 [Електронний ресурс] / Державне підприємство «Українській інститут інтелектуальної власності». – Режим доступу: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2020-1.pdf>

3. Річний звіт 2021 [Електронний ресурс] / Державне підприємство «Українській інститут інтелектуальної власності». – Режим доступу: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2021.pdf>

4. Дерев'янко А. Як змінилася інвестиційна привабливість України. URL: <https://mind.ua/openmind/20179974-yak-zminilasya-investicijna-privablivist-ukrayini>

5. Ізбаш О. МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПРАВ [Електронний ресурс] / О. Ізбаш // Google. – Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9802/izbash_o_o_mizhнародni_aspekty_zakhystu_intelektualnykh_prav.pdf?sequence=1&isAllowed=y